

Finlandia-palkintojen jakotilaisuus 27.11.2024

Tietokirjallisuuden valitsija Pekka Haaviston puhe

Jo ennen kuin opin lukemaan, osasin hyvin vetää kirjoja olohuoneen kirjahyllystä lattialle. Suosikkini oli se suuri punakantinen kirja Ranskan vallankumouksesta, jonka piirroskuivissa esiteltiin giljotiinin toimintaa ja irronneita päitä kannettiin seipäänokassa.

Isäni Joukon kasvatustieteisiin kuului kaivaa lasten kysymyksiin vastaus Otavan Isosta Tietosanakirjasta. Totuimme lapsuudessa kirjoituskoneen paukkeeseen - isäni kirjoitti reaalikoeohjeita, äitini Anja kemian oppikirjoja. Kirjat ovat aina olleet osa elämäni.

Oli ilo saada kuusi uutta ja hyvin erilaista tietokirjaa luettavakseen. Jokainen niistä ansaitsi tunnustuksen. Kimmo Ohtosen Tunturikettu - Pohjolan naalin tarina on kuin seikkailuromaani yhden lajin kuolemasta – ja ehkä kuolemanjälkeisestä elämästä.

Sanna Nyqvistin Rannalla – Miten kirjailijat löysivät meren kertoo uudella tavalla kirjallisuudesta. Ja luettuaan kirjan sitä tekisi vain mieli jatkaa - vaikka Thomas Mannin huvilalla Kuurinkynnäksellä.

Panu Savolaisen ja Aleks Talven Arkkitehtuurimme vuosituhannet ei käsittele vain historiaa, vaan päättyy kansikuvaa myöden tämän päivän uuteen purkuaaltoon, menneisyyden tuhoamiseen. Jos talot suunnitellaan 30 vuoden elinkaarta varten, miksi lomakohteiksemme valitsemme kaupunkeja, joista menneisyyttä ei ole tuhottu?

Perttu Pölösen Saisinko huomiosi? – Kirja, joka jokaisen somenkäyttäjän pitäisi lukea vie somen ja algoritmien ajankohtaiseen maailmaan. Maailmaan, jossa koneet nykyään osaavat ennustaa parisuhteen tulevaisuuden terapeutteja paremmin.

Lähimmäksi omaa kokemusmaailmaani kirjapinossa osuu Salla Vuorikosken Sanna Marin. Poikkeuksellinen pääministeri. Tapahtumarikkaasta kaudesta on vielä tuloillaan lisääkin kirjoja.

Ja sitten vielä yksi kirja. Sitä lukiessa huomasin, että saan ahaa-elämyksiä melkein jokaisella sivulla. Todellako? Noinko se onkin? Kiinnostava näkökulma!

Kirja vie lukijansa usein arkanakin pidettyyn aiheeseen – vammaisuuteen ja vammaisen lapsen vanhemmuuteen – suoraan puhuvalla ja päin ongelmia menevällä tyyliä. Kirja opettaa puhumaan

myös ableismista - miten yhteiskunta pyörii enemmistön ehdoilla, oletusarvona se, että vammaisuutta ei ole.

Liikutaan epämukavuusalueilla, herätetään kysymyksiä, opitaan uutta – ja se on yksi tärkeä tietokirjan merkki. Kirjan luettuamme tiedämme enemmän maailmasta, elämästä – ja itsestämme. Onnea vuoden 2024 tietokirjallisuuden Finlandia-voittajalle – Sofia Tawastin ja Riikka Leinosen kirjoittamalle, Tammen kustantamalle kirjalle Suuri valhe vammaisuudesta.